

In Vogelvlucht

In het door veenontginners vormgegeven landschap tussen Klazienaveen en Schoonebeek worden de laatste resten hoogveen door natuurbeschermers zorgvuldig in stand gehouden, terwijl in het omringende land de veenwinning nog enkele jaren doorgaat, tot de concessies voor deze verveningen beëindigd zullen zijn. Het afgeveende land zal niet zoals tot nu toe een landbouwbestemming krijgen, maar het wordt een natuurgebied. De luchtfoto geeft een indruk van deze landschappelijke overgangssituatie. Op de voorgrond een deel van het Amsterdamse veld met veenwinning; op de achtergrond het hoogveenreservaat Het Bargerveen met aangelegde waterbassins. Water is namelijk essentieel om het proces van veengroei weer op gang te brengen. Veen is immers niets anders dan afgestorven plantenmateriaal dat in een waterrijk milieu gekonserveerd is. Dit houdt in dat het watergehalte van veen groot zal zijn, gemiddeld 90 %.

Voor hoogveengroei moet het meeste water uit de neerslag komen. Het is daarom van belang dit hemelwater zo goed mogelijk vast te houden. In verband met de vervening in de afgelopen honderd jaar zijn rond het Bargerveen veel afwateringssloten gegraven die een uitdrogende werking op met name de randgebieden van het veen hebben. Om deze frustrerende invloed te keren is de afgelopen jaren door Staatsbosbeheer en het waterschap Bargerbeek een uitgebreid stelsel van stuwen en veendijken aangelegd om zoveel mogelijk water vast te houden.

Niet alleen de hoeveelheid water maar ook de kwaliteit zoals de voedselrijkdom speelt een rol bij veengroei. Deze voedselrijkdom bepaalt de aard en de samenstelling van het veen. Zo is bij laagveen het grondwater rijk aan opgeloste mineralen en daardoor voedselrijk. Daarom zijn riet, wilg en els veenvormende vegetaties. Het voedselarme regenwater bij het hoogveen doet weer andere vegetatietypen ontstaan met oa. berken, heide en veenmos (Sphagnum). Met name veenmos is een typerende plant van het hoogveen en afgestorven overblijfselen hiervan zijn in elk hoogveenprofiel terug te vinden. Door de celstructuur van dit mosje is het mogelijk dat Sphagnumvegetaties als een spons het water kunnen vasthouden, een belangrijke eigenschap om verzekerd te zijn van voldoende vocht, ook in droge perioden. Vanaf de vijftiger en zestiger

Het Bargerveen

Paul Paris

Het Bargerveen is een restant van het vroegere uitgestrekte Bourtangerveen. Door een aangepast beheer en toegepaste ecologische kennis zal hier naar verwachting in de toekomst weer ongestoorde hoogveengroei mogelijk worden.

Grootschalige inundatie Amsterdamse Veld

jaren is door biologen en geologen veel kennis vergaard omtrent de groei en het ontstaan van hoogveen. Uit het gekonserveerde plantenmateriaal (zaadjes, stufmeel) is niet alleen de vegetatie af te leiden, maar ook oorzaken van veranderingen in de hoogveenvegetaties zoals die afhankelijk zijn van klimaat en menselijk ingrijpen. Tevens is het mogelijk om door meting van radioactieve koolstof de ouderdom van de veenlagen te bepalen. Aldus is de geschiedenis van een hoogveen ook in de tijd te plaatsen en van belang om na te gaan hoe snel bijvoorbeeld klimatologische veranderingen tot stand zijn gekomen.

In het Bargerveen zijn nog tot 3 meter dikke veenpakketten aanwezig die reeds veel gegevens hebben opgeleverd over vegetatie en klimaat na de laatste ijstijd. Deze wetenschappelijke en edukatieve waarden van het Bargerveen zijn daarom de belangrijkste reden dat besloten is tot stichting van een hoogveenreservaat. Hierdoor wordt het niet alleen mogelijk de bestaande hoogveenprofielen die een geschiedenis van ruim 8000 jaar vertegenwoordigen te behouden, maar tevens allerlei zeldzame planten en dieren in stand te houden die elders in Drente en Nederland door afgraven van hoogveen zijn verdreven.